

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 273 (6249) | 27 лістапада 1938 г., нядзеля | ЦЕНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

У ЦК КП(б)Б.
Паведамленне ТАСС.
Паслядзённое юбілейнага шэўчэнкаўскага камітэта.
ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:
Кансультацыя. Аб пазбавленні камунізма ў адной краіне.
С. Ляноўні, Н. Грышын. — Партаганізацыя гандлёвага апарата.
М. І. Глушын. — Парочны стыль кіраўніцтва райкома комсомола.
На пленуме Менскага абкома КП(б)Б.

АРТЫКУЛЫ:
Б. Золатаў. — Парушэнне законаў у раёнах Беларусі («Правда»).
М. Мараў. — Каланіяльны дамаганні германскага фашызма.
М. Нехаев. — Малады палітрук т. Кавалёў.
Г. Сяргеева. — Як у Горках рыхтуюцца да размеркавання апарата.
Е. Прусан. Арганізацыя дэпбу ў сімоўку жыцця.
3 апошняй пошты. Лоўкаць рух...

ЗА РУБЯЖОМ:
Вынікі англа-французскіх перагавораў.
Назваўчайныя дэкреты польскага ўрада.
Нота чэхаславацкага ўрада Англіі.
Рашэнне Усеагульнай канфедэрацыі працы аб абвешчванні ўсеагульнай стачкі.
Французская рэакцыя прабуе зламаць супраціўленне рабочых.
Паведамленне агенства Гавас.
Соцыялісты патрабуюць адстаўкі французскага ўрада.
Фашысцкі тэрор у Судэцкай вобласці.
Ваенныя дзеянні ў Кітаі.

СТУДЭНЦТВА ПАВІННА АВАЛОДАЦЬ МАРКСІСЦКА-ЛЕНІНСКАЙ ТЭОРЫЯЙ

Вялікая Сталінская Канстытуцыя, зацвердзіўшы, як непарушыны закон, права на асвету для ўсіх грамадзян СССР, права працоўных авалодаць ведамі ўсіх тых багаццяў, якія выпрацавала чалавечтва, стварыла прадпаліны для нябачанага росквіту вышэйшай асветы сярод працоўных нашай краіны.

У старой, царскай Расіі было ўсяго толькі 91 вышэйшая навуковая ўстанова. Зараз у СССР налічваецца 700 ВНУ і ВНУ. Такія раней адсталыя каланіяльныя народы, як таджыкскі, кіргіска, казахскі, туркменскі і іншыя, аўсім не мелі сваіх вышэйшых навуковых устаноў — зараз маюць іх дзесяткі, рыхтуюць свае напярэдняныя кадры спецыялістаў, навуковых работнікаў, маюць сваіх вучоных.

Беларусь да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі таксама не мела ні адной вышэйшай школы. Зараз БССР мае 23 вышэйшыя навучныя ўстановы, у якіх навуцаюцца дзесяткі тысяч рабочых і дзяцей рабочых, калгаснікаў і дзяцей калгаснікаў, інтэлігентна і дзяцей інтэлігентнаў.

Аднак справа зараз не ў колькасці ВНУ і ў колькасці навукоўцаў у іх. Гэта пытанне ў нашай рэспубліцы вырашана аздавальняюча. Галоўнае зараз у нас спецыялістаў, якія выпускаюцца нашымі ВНУ, у іх умовы не толькі «вузка» разбірацца ва ўсіх тонкасцях сваёй спецыяльнасці, але і ва ўсёй глыбіні і складанасці марксісцка-ленінскай тэорыі.

Глава савецкага ўрада тав. Молатаў у сваім выступленні на Першай усеагульнай нарадзе работнікаў вышэйшых школ у маі гэтага года гаварыў:

«Чаму мы, большэвікі, надаем такое вялікае значэнне ідэіна-палітычнаму выхаванню? Чаму?»

Таму што рэзультат нашай справы, у рамках справы сацыялізму патрабуе гэтага. Размах нашай справы настолькі вялікі, правільная савецкай уладай перабудова жыцця ўносіць такія карэныя змяненні, што ў нашых умовах нельга замыкацца толькі ў штодзённых справах і бытовых патрэбах, а неабходна свабодна адносіцца да генеральнага шляху нашай развіцця, да гістарычных падзей, узаўвядзення якіх мы з'яўляемся. Мы, большэвікі, лічым, што верным кампасам у гістарычных падзеях можа служыць ленынізм, які раскрывае іх сапраўдную сутнасць. Авалодаць ленынізмам — у гэтым важнейшая задача работнікаў вышэйшай школы, у гэтым важнейшая вадча савецкага студэнцтва.

Без авалодавання ведамі марксісцка-ленінскай тэорыі сацыялістычнай рэвалюцыі немагчыма вырашыць новых публічных барацьбоў за камунізм, немагчыма дзейны паспяховы рух сацыялізма ў нашай краіне. Асноўная вадча навука ў нашай краіне — рыхтаваць не «вузкіх» спецыялістаў, але такіх людзей, якія, дасканала авалодаўшы ведамі навукі, амаглі-б кіравацца імі пры вырашэнні складаных палітычных пытанняў у сваёй практычнай рабоце, маглі-б агарэліць сіле ад рознага роду памылкаў, якія магчымы ў работніку, не авалодаўшага рэвалюцыйнай тэорыяй.

Замест усмерзнага ўмацавання выкладання сацыяльна-эканамічных дысцыплін, маючых першаступеннае значэнне ў фармаванні марксісцка-ленінскага асветлялага маладой савецкай інтэлігенцыі, органы народнай асветы, дырэктары і грамадскія арганізацыі вышэйшых навуковых устаноў асадылі мноства гурткоў па гісторыі КП(б)Б з мэтай «ахапіць» ўсіх студэнтаў гуртковымі заняткамі, выправіліся ўвазілі, што гурткі — гэта адзіная сапраўдная форма палітычнага выхавання студэнтаў. Напрыклад, у Мядынінскім інстытуце, Інстытуце народнай гаспадаркі і ў некаторых іншых ВНУ аўсім адсутнічала выкладанне гісторыі КП(б)Б. У мескім вярхінім Педагагічным інстытуце студэнты ІV выпускуна курсу яшчэ ў мінулым годзе (на трацім курсе) вывучалі гісторыю КП(б)Б. Залік-жа па гэтай дысцыпліне

а-за «перажужанасці» заліковай праграмы быў перанесен на гэты год. Зараз, у сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі КП(б)Б», кожнаму в студэнцкай арганізацыі, што азда заліку па гісторыі партыі немагчыма без слыхоўнага вывучання новага падручніка. Аднак, практычнай дапамогі ў вывучэнні «Кароткага курса гісторыі КП(б)Б» ім не аказваецца, кансультацыі і лекцыі не праводзяцца а-за адсутнасці часу. Апрама, што пры такіх адносінах в боку кіраўніцтва вярхіняга Педінстытута да гэтай важнай справы вельга чакаць добраахвотнага правядзення азда заліку па гісторыі КП(б)Б.

У мескім дзённым Педагагічным інстытуце кафедра палітычнай эканаміі яшчэ да гэтага часу працуе вельмі дрэнна. Кіраўнік кафедры прафесар Піячук не ведае сваіх выкладчыкаў, іх работныя планы кафедр не зацверджаны, яна аўсім не памагае студэнтам у іх практычнай рабоце. Маглі-б педінстытут да гэтага часу не мае выкладчыка палітычнай эканаміі, у выніку выкладанне гэтай важнай дысцыпліны ўвесь багаты навукавы год арываецца.

Усе гэтыя факты сведчаць аб рэальна нелагодзі палітычнай вярхіняй арганізацыі вывучэння гісторыі КП(б)Б, дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма і палітычнай эканаміі.

Далей не ва ўсіх нашых ВНУ боп патрэбны кадры кіраўнікоў кафедр і высокакваліфікаваных выкладчыкаў марксісцка-ленінскага, Наркамасветы БССР павінен ужо зараз зрыць уоб неабходнае, каб дапамагчы ЦК КП(б)Б, абком і гарком партыі палараць тэарэтычна падрыхтаваных і палітычна правярэных выкладчыкаў асноў марксісцка-ленінскага.

Зараз партыйны і комсамольскія арганізацыі рада ВНУ прыступілі да практычнага ажыццяўлення гісторычнай паставы ЦК КП(б)Б «Аб паставі партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі КП(б)Б». У Мядынінскім інстытуце ў дапамогу вывучэнню гісторыі партыі праведзена рад спецыяльных лекцый па асноўных тэарэтычных пытаннях гісторыі КП(б)Б, для студэнтаў наладжана штодзённая кансультацыя в боку высокакваліфікаваных прапагандаўцаў. Аднак боп і такія ВНУ, дзе паставу ЦК КП(б)Б арымаецца павольна, або лепш аўсім не арымаецца. Напрыклад, у Інстытуце народнай гаспадаркі, замест бяздзяляльнай арганізацыі індывідуальнай кансультацыі і правядзення лекцый у дапамогу студэнтам, ввучаючым гісторыю нашай партыі, партыйны камітэт прапавіла займацца саматужніцтвам, падрыхтоўвае ўсім наладжаны, так званыя, «тэарэтычныя канферэнцыі».

Неабходна пакончыцца в падобнага роду саматужніцтвам, неабходна ў адпаведнасці в паставою ЦК КП(б)Б наладзіць прапаганду і глыбокае вывучэнне марксісцка-ленінскай тэорыі шляхам правядзення асмютных лекцый для студэнтаў, якія саматужна ввучаюць тэорыю класікаў марксісцка-ленінскага.

Увешні ў практыку лекцыі, якія з'яўляюцца важным металам прапаганды марксісцка-ленінскага. Добра падрыхтаваны, асмютоўны лекцыя павінен з'явіцца сур'ёзнай дапамогай вярхіням, саматужна ввучаючым «Кароткі курс гісторыі КП(б)Б» і тэорыю класікаў марксісцка-ленінскага (3 паставы ЦК КП(б)Б) «Аб асмютоўных партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі КП(б)Б». Сваёй гісторычнай паставою ЦК КП(б)Б зрабіў карэны пералам у выкладанні і ввучэнні марксісцка-ленінскага ў вышэйшай школе. Задача зараз у тым, каб савецкае студэнцтва аваіў аўтоматнай саматужнай работай над тэорыяй марксісцка-ленінскага ввучавацца в сабе сапраўдных большэвікоў, узброеных ўсёперамагаючай рэвалюцыйнай тэорыяй.

ПАСЯДЗЕННЕ ЮБІЛЕЙНАГА ШЭУЧЭНКАЎСКАГА КАМІТЭТА

25 лістапада вечарам пад старшынствам А. Н. Талстога адбылося пасяджэнне юбілейнага камітэта па правядзенню святкавання 125-годдзя з дня нараджэння вялікага ўкраінскага паэта Т. Г. Шэўчэнка. Камітэт засладу паведамленні К. Чукоўскага і М. Рыльскага аб выпуску юбілейных выданняў.

Дзевятнаццацім зван у друк зборнік, у які ўвазілі лепшыя вершы Шэўчэнка «Кадырына», «На вачюна Памір Каларэўскага», «Думу мае, думу» і іншыя — аўсім 107 наваў. У вялікі зборнік, выпускаемы Дзяржлітвыдавецтвам, увайдзе асноўная палітычная спадчына Шэўчэнка. Будуч надрукаваны ўсе вершы паэта ў перакладзе на рускую мову і яго дзеве рускіх паэты «Спяная» і «Трызна». Маславым выданнем Дзяржлітвыдавецтва выпускае таксама біяграфію Шэўчэнка яго дзевіці, кнігу пазам і кнігу лірыкі.

Над папулярнымі біяграфічнымі аповесцямі аб Шэўчэнка зараз працуюць пісьменнікі М. Зончанка, К. Паустоўскі і Г. Шторм. Інстытут сусветнай лі-

таратуры Акадэміі навук СССР заказвае складанне зборніка артыкулаў аб вялікім паэту. У зборнік увайдзе рад камітэтных неапублікаваных матэрыялаў. У Беларусі, Грузіі і Арменіі закончана работа на перакладу твораў Шэўчэнка. У Ленінградзе арганізаўваецца юбілейная выстаўка.

Цікавае паведамленне аб падрыхтоўцы да юбілею на Украіне зрабіў А. Карнейчук. У Акадэміі навук УССР арганізаўваецца вялікая выстаўка, прысвечаная Шэўчэнка; многія украінскія мастакі пішучь карціны на сюжэты твораў паэта. Кіеўскія кіноствульнямачае выпуск кінонарысаў аб месцах, з'яўчаных в жыцці і творчасці Шэўчэнка, аб новай сацыялістычнай Украіне і юбілейных урачыстасцях. У юбілейны дні в Кіеве будзе ўстаноўлен мемуральны помнік Шэўчэнка работы скульптара Манісера. Выпускаецца юбілейная бронзавая медаль. Абдуца творчыя вечары украінскіх і рускіх паэтаў, спектаклі прысвечаныя Шэўчэнка, спецыяльная сесія Акадэміі навук УССР.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ТАСС

Рад гутарак, меўных меса ў апошні час паміж Народным Камісарам Замежных Спраў тав. Літвінавым і паслом Польскай рэспублікі п. Грыжоўскім, вынісіў, што:

1) Асновай адносінаў паміж Польскай рэспублікай і Саюзам Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік астаюцца і надалей ва ўсім сваім аб'ёме ўсе існуючыя дагаворы — уключаючы дагавор аб неападле, падпісаны ў 1932 годзе і, што гэты дагавор, заключаны на пяць год і прадоўжаны на далейшы тэрмін да 1945 года, мае дастаткова шырокую а-

снову, гарантуючы непарушнасць мірных адносінаў паміж абодвума дзяржавамі.

2) Абодва ўрады аднасуцца станоўча к расшырэнню ўзаемных гандлёвых абаротаў.

3) Абодва ўрады агодны ў неабходнасці станоўчага вырашэння раду бягучых пытанняў, што выплываюць з ўзаемных дагаворных адносінаў, а ў асаблівасці пытанню, не атрымаўшых яшчэ вырашэння, а таксама ліквідаты ўзнікшых за апошні час пагражчых індывідуатаў.

РАШЭННЕ УСЕАГУЛЬНАЙ КАНФЕДЭРАЦЫІ ПРАЦЫ АБ АБВЯШЧЭННІ УСЕАГУЛЬНАЙ СТАЧКІ

ПАРЫЖ, 25 лістапада. (ТАСС). Заключыўшыся вечарам пасяджэнне адміністрацыйнай камісіі Усеагульнай канфедэрацыі працы прыняла рашэнне, якое прагавіла супроць гвалтаў, учыненых уладам над бастуючымі рабочымі.

Адміністрацыйная камісія заклікае рабочых унікаць аўчасных дзеянняў і строга следваць узгаданым кіруючым прафсаюзнаым органаў.

Адміністрацыйная камісія рашыла абвешчыць 30 лістапада 24-гадзінную ўсеагульную стачку пратэста супроць надзвычайнага дэкрэта ўрада. Служаковы вдароўя і ахова прадпрыемстваў будучь прапавяць. Адначасова адміністрацыйная камісія абвешчыла, што стачка не носіць палітычнага характара.

ФРАНЦУЗСКАЯ РЭАКЦЫЯ ПРАБУЕ ЗЛАМАЦЬ СУПРАЦІЎЛЕННЕ РАБОЧЫХ

ПАРЫЖ, 25 лістапада. (ТАСС). Гвалтаўнае ачышчэнне паліцый тэрыторыі завода Рэно ў Біянкуры (прадмесце Парыжа) ад 30 тысяч рабочых насіла характар загада падрыхтаванай правакацыі. Паліцыя прымяняла супроць рабочых бомбы з слэзаватчывым газам. Адбыліся шматлікія схваткі паміж паліцыяй і рабочымі, у рэзультате якіх рэнаніе яшчэ сірод рабочых, так і сярод паліцыйскіх. Паліцыя арыштавала каля 800 чалавек.

Прычынай забастовак на заводзе Рэ-

но паслужыла распаражэнне адміністрацыі аб пераводзе прадпрыемства на шасцідзённую тыдзень і аб зніжэнні заробатнай платы. Апрача таго адміністрацыя патрабавала новых выбараў пэнальных рабочых дэлегатаў, паставіўшы ўмовы, каб рабочыя, якіх ввучаюць кандыдатамі ў дэлегаты, падпісалі дакумент аб тым, што яны агодны з прымяненнем надзвычайнага дэкрэтаў. На гэтыя дзевіці адміністрацыі ўсе 30 тысяч рабочых завода Рэно неадкладна-ж адказалі забастовак.

ПАВЕДАМЛЕННЕ АГЕНЦТВА ГАВАС

ПАРЫЖ, 25 лістапада. (ТАСС). Агенцтва Гавас перадае наступнае ўрадавае паведамленне: «У дэпартаменты Нор, Сены і Ніжняй Сены адбываюцца забастовкі, якія суправаджаюцца заняццем заводаў рабочымі. У дэпартаменты Нор забастоваўка ахвачана 25 заводаў в агульнай колькасці 12 тысяч рабочых і ў дэпартаменты Сены — 10 заводаў в 5 тысячамі рабочых. У дэпартаменты Ніжняй Сены бастуюць рабочыя 19 прадпрыемстваў. Паліцыя ачышчала тэрыторыю ўсіх гэтых заводаў ад рабочых. Удаленне рабочых, заняцчых заводы Рэно, прадаўжана».

Апрача таго міністэрства грамадскіх работ паведамляе, што ў сувязі з забастовак чыгуначнікаў, металістаў і гарнікоў у раёне Анзэн, паблізу бельгійскай граніцы, фактычна спынена экспартацыя шахт. Міністэр падпісаў дэкрэт аб тым, што ў сувязі з стварэннем станавішчам урал барэ кіраўніцтва шахтаў і свае рукі. У адказ на гэта гарнік Анзэна абвешчылі на 26 лістапада ўсеагульную забастоваку.

Агенцтва далей паведамляе, што ў сувязі з шматлікімі індывідуатамі і на-

пружаным станавішчам у раёне горада Дэнэн (паблізу Анзэна) начальнік паліцыйнага раёна меў сустрэчу з дэпутатам Дэвезам, прадстаўнікам прафсаюла металістаў і мэрам горада. Было рашана, што матарызаваная паліцыя будзе адклікана в горада пры ўмове, калі бастуючыя рабочыя, заняўшыя прадпрыемствы, добраахвотна іх ачысіць. Пасля ад'езду жанлармеры натоўп у 8.500 чалавек прайшоў па ўсёму гораду і рушыўся да мэры.

У Біянкуры (прадмесце Парыжа) 20 тысячны атрад паліцыі вылаў рабочых з заводаў Рэно. Пры сутычках раёна некалькі чалавек, у тым ліку каля 10 паліцыйскіх. Каля 10 гадзін вечаар 2 тысячы рабочых аноў занялі некалькі пяхаў. Арыштавана 200 рабочых. Каля 100 забастоваўчыкаў занялі заводы Блеры і Пюто.

У заключэнне агенцтва Гавас паведамляе, што прычыны адлугнасці міністра ўнутраных спраў Саро, які не вярнуўся яшчэ в Анкары, дэкрэтам прэзідэнта рэспублікі абавязкі міністра ўнутраных спраў часова ўскладзены на Даладэ.

Выступленне Дзюкло ў фінансавай камісіі палаты дэпутатаў

ПАРЫЖ, 26 лістапада. (ТАСС). Учора адбылося пасяджэнне фінансавай камісіі палаты дэпутатаў.

На гэтым пасяджэнні Жак Дзюкло выступіў в пратэстам супроць удалення паліцыяй бастуючых рабочых з прадпрыемстваў, у той час як мелася магчымасць дагаварыцца в бастуючымі аб аслабленні імі прадпрыемстваў без усякага гвалта. Дзюкло энэргічна пра-

тэстаў таксама супроць таго, што да гэтага часу няма афіцыйнага абвешчання чуткаў аб намеры ўрада забараніць кампартыю. Далей Дзюкло пратэставаў супроць высылання з Францыі чужаземцаў-антыфашыстаў, у той час як урад першпч прабывае ў краіне сумнішчых элементаў з замежнай эміграцыі.

СОЦЫЯЛІСТЫ ПАТРАБУЮЦЬ АДСТАЎКІ ФРАНЦУЗСКАГА ўРАДА

ПАРЫЖ, 26 лістапада. (ТАСС). Учарашняе пасяджэнне парламентарнай групы сацыялістычнай партыі аднагалосна прыняло наступную рэзалюцыю: «Сацыялістычная група патрабуе неадкладнай адстаўкі ўрада, які не апа-

раецца больш на большасць як у палатэ дэпутатаў, так і ў краіне. Рэакцыя паліцыя ўрада, які прыбірае да сістэматычных правакацыяў і адносінаў рабочага класа, становіцца небяспэкай для народа і рэспублікі».

Фашысцкі гэрор у Судэцкай вобласці

ПРАГА, 26 лістапада. (ТАСС). 4 снежня ў Судэцкай вобласці абдуца «выбары» в германскі рэйхстаг. «Выбарчы» кампанія праходзіць пад знакам вышчага тэрору, шантажа і пароз. У прамове, сказанай у сувязі з падрыхтоўкай да «выбароў», уралавы камісар Генлейн прама заявіў: «Выборы не будучь плекіцытам. Хто гэта, не арымае і збраіцца выступіць супроць нас, той — вораг германскай дзяржавы». Асноўную ролю ў «выбарчым» кампаніі адгравывае Гестапа (германская тайная паліцыя). За апошні дні арыштавана больш 1.000 антыфашысцкіх рабочых.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ ў КІТАІ

У ЦЕНТРАЛЬНЫМ КІТАІ
На франтах Цэнтральнага Кітаа баі прадаўжаюцца на поўнач і поўдзень ад Ханькоу. На поўдзень ад Нанкіна наслэда захавта ўвазіўшы блізка ад Уху кітайскія войскі апаўлі наступленне на Ваньчэнь.

У ПАУДНЕВЫМ КІТАІ
На захад ад Кантона японцы прабавалі некалькі раз пераправіцца праз

раку Вэйчань у раёне Самшуа. На паўднёвы ўсход ад Кантона японцы высладалі десант каля Баоляна, дзе в імі вядуць баі атрады самаабароны з мясцовага насельніцтва. На ўсход ад Кантона буйны бой адбыўся каля Цзэчэна. Разгарміўшы японскі атрад, кітайскі захавцілі значныя трафеі, у тым ліку каля тысячы вінтовак.

У Калінінградскай амбулаторыі працуе фельчар Самііл Дамітрыевіч КАЛАПАВА. 49 год прапрацаваў ён у сілах Палесся. Дзямі грамадскае горада адначыла 49-гадоны юбілей медыцынскай дзейнасці С. Д. Калінава. Не слядзячы на свае 75 год. ён у любы час дня і ночы вылажае да зборных на дом. НА ЗДЫМКУ: Сямііл Дамітрыевіч Калінава. Фота Мазалева (СФ).

У ЦК КП(б)Б АБ ПРАВЯДЗЕННІ ДНЯ СТАЛІНСКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ

ЦК КП(б)Б вынес паставу аб правядзенні ўсенароднага свята — Дня Сталінскай Канстытуцыі. ЦК абавязуе абкомы, гаркомы і райкомы КП(б)Б правесці Дзень Сталінскай Канстытуцыі пад знакам мабілізацыі працоўных на глыбокае ввучэнне Сталінскай Канстытуцыі і рашэнняў Сесій Вярхоўных Саветаў СССР і БССР, на праверку выканання законаў і БССР, прынятых гэтымі сесіямі.

На прадпрыемствах, у саветскіх установах, саўгасах і калгасах, на былых выбарчых участках будучь праведзены гутаркі, лекцыі і даклады аб другой галавіне прыняцця Сталінскай Канстытуцыі. Да 30 лістапада павінен быць праведзены палітдзень, прысвечаны Сталінскай Канстытуцыі і яе твараў Сталіну. У дамах партыйнай ас-

веты і партыйных кабінетах арганізаўваюцца выстаўкі, прысвечаныя Дню Сталінскай Канстытуцыі.

У абласныя і раённыя цэнтры камандіруюцца 50 чалавек з рэспубліканскага атрада для правяркі выканання рашэнняў Вярхоўных Саветаў СССР і БССР.

У дзень усенароднага свята — 5 снежня — абдуца ўрачыстыя сходкі працоўных, прысвечаныя другой галавіне прыняцця Вялікай Сталінскай Канстытуцыі. На гэтых сходках выступіць дэпутаты Вярхоўных Саветаў СССР і БССР.

ЦК абавязуе рэспубліканскі і раённы друк шырока асвятляць падрыхтоўку і правядзенне Дня Сталінскай Канстытуцыі.

АБ СВЯТКАВАННІ ХХ-ГОДДЗЯ З ДНЯ УТВАРЭННЯ БССР

1 студзеня 1939 года спаўняецца 20 год з дня ўтварэння Беларускай Сацыялістычнай Рэспублікі. Утварэнне БССР было праведзена па ініцыятыве і пад непасрэдным кіраўніцтвам правядзена савецкага пролетарыята, лепшага друга беларускага народа таварыша Сталіна. Беларуска ССР за 20 год свайго існавання пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, пры актыўнай дапамозе вялікага рускага народа ператварылася ў перадавую квітнюючую ордэнаносную рэспубліку.

ЦК КП(б)Б прапавіла ўсім партарганізацыям шырока азнамаваць ХХ-годдзе ўтварэння БССР. Для кіраўніцтва падрыхтоўкай і правядзеннем свята ЦК КП(б)Б паставіў стварыць рэспубліканскую камісію пад старшынствам сакратара ЦК КП(б)Б тав. Грамакава. Такія-ж камісіі ствараюцца пры абкомах, гаркомах і райкомах КП(б)Б.

ЦК абавязуе абласныя, гаралскія і раённыя камітэты партыі арганізаваць на прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах гутаркі, даклады і лекцыі, прысвечаныя ХХ-годдзю існавання БССР. Раствурачы працоўным горада і вёскі бліскаўчы перамогі леныска-сталінскай напярэдняй палітыкі, ролю таварыша Сталіна і яго блізкаўчых саратнікаў у стварэнні Савецкай Беларусі і вызваленні беларускага народа ад нямецкіх і польскіх акупантаў; растурачы выключную ролю таварыша Сталіна ў справе разгрому транскіпа-

бухарынскіх і напярэдня-фашысцкіх бандаў, нямецка-польскіх шпёнаў і дыверсантаў. Уся палітычна-масавая работа павіна быць накіравана на мабілізацыю рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Савецкай Беларусі на выкананне і перавыкананне вытворчых заданняў, на ўсё большае разгортванне станаўскага руху, на усмерзнае ўмацаванне абароназдольнасці БССР — фашысцкага Саюза на захаднай граніцы.

Адледу прапаганды і агітаты, Акадэміі навук БССР і праўдленню Саюза саветскіх пісьменнікаў БССР даручана выдаць брашуру, прысвечаную ХХ-годдзю БССР, падарыць кваліфікаваных дэлегатаў і дакладчыкаў. Рэдакцыям газет і радыёкамітэту прапавінаваць прыступіць да сістэматычнага друкавання і перадачы па радыё артыкулаў і матэрыялаў аб утварэнні БССР і яе дасягненнях за 20 год. Будзе выпушчаны спецыяльны кіножурнал, прысвечаны юбілею. У музеях, клубах, дамах саўкультуры павіны быць арганізаваныя выстаўкі. На гэтыя выстаўкі і на новабудулі будучь наладжаны масавыя экскурсіі.

З 25 снежня на ўсіх прадпрыем

ЯК У ГОРКАХ РЫХТУЮЦА ДА РАЗМЕРКАВАННЯ ДАХОДАУ

ГОРКІ. (Спец. нар. «Звязды»). Хутка калгасам будучы праводзіць размеркаванне даходаў. А даходы сёння не велькі, многія грошы, атрыманы ад жыллагадоў, забяспечваюць багаты прапаляць калгаснікі.

Аднак, трэба сказаць, што ў Горкім раёне парашацца пастава партыі і ўрада аб размеркаванні даходаў у калгасе. Кіраўнікі асобных калгасоў, не лічачыся з волі агульных тэарыяў, выдаткоўваюць грашовыя сродкі па розным патрэбах і той час, як гэтыя грошы павінны ісці для размеркавання на працягу калгасі.

Так, у калгасе «Прамень», Паршанскага сельсавета, за 10 месяцаў пера- выдаткавала 8.000 рублёў выш за тэарыю. Гэта зроблена ў той час, калі прыходная частка каштарова даўка не выканана. Усё гэта прывяло да таго, што грашовы кошт працягу калгасніка зменшыўся амаль на палову.

У сельсаветах «Большэвік», Ліхачоўскага сельсавета, перавыдатак па рэгу артыкулаў каштарыса склаўся 2.000 рублёў. Абсалютна адсутнічае падрыхтоўка да размеркавання даходаў. Тут кіраўнікі калгаса нават не паклапаціліся вылічыць калгаснікам грошы, якія ім належыць за працяг 1937 года. Правільнасць налічэння прадаўцы калгаснікам не правяраецца. Брыгадзёры няясносна агляду тавары для налічэння прадаўцаў.

Асабліва дрэнна да падрыхтоўкі да размеркавання даходаў у калгасе імя

Будзёнага, Капалеўскага сельсавета. Рахункавод калгаса тав. Сідаранка да гэтага часу не завёў асобных рахункаў на кожнага калгасніка. Налічэнне прадаўцы заглянута за паўтара месяца. Дакументы па расходу і прыходу грошаў, а таксама прадуктаў афармляюцца неахайна, безадказна. У іх нават не ўказваецца сума прыходу і расход.

Тавары паставаўка ўчоту аказалася толькі на-руку раскідальнікам калгаснага добра. Старшыня калгаса Якаў Рабцаў растрэў каля 2.000 рублёў калгасных грошаў. У калгасе імя Сяргея Бялева аказалася 144 пятакоў «лішка» ячменя. Многа чаго ў калгасе раскідана.

У радзе калгасоў раёна дрэнна захоўваюцца калгасныя дакументы. Так, у калгасе «Правда» (старшыня тав. Сарокін) усё грашовыя дакументы «згублены». Зараз невядома, колькі і куды выдаткавана калгасных грошаў.

Для кантролю і дапамогі ў паставаўцы ўчоту ў калгасе пры кожнай МТС павінны працаваць па два інструктары. Але ва ўсёх 3 МТС раёна ёсць усю го па аднаму інструктару. Гэта людзі слаба падрыхтаваны, якія не спраўляюцца са сваімі абавязкамі. У радзе тавары слаба дапамогі з боку МТС і раёна падрыхтоўка да размеркавання даходаў у большасці калгасоў раёна не распачата.

Загальны раёна тав. Шкурко і інструктар-бухгалтар тав. Спасекаў не паклапаціліся, каб злічыць калгасных рахункаводаў і даць ім указанні адносна падрыхтоўкі да размеркавання даходаў. У раёне не скарыстан вопыт добрай паставаўкі ўчоту ў калгасе імя Ежова, «Чырвоны ўсход» і інш.

Г. СЯРГЕЕНКА.

ПАРУШЭННЕ ЗАКОНАУ У РАЁНАХ БЕЛАРУСІ

(Па тэлефону ад спецыяльнага карэспандэнта «Правды»)

Совецкія органы ў асобных раёнах і гарадах Беларусі не толькі праходзяць міма шматлікіх выпадкаў грубага парушэння савецкіх законаў, але і самі нярэдка творыць беззаконні.

У самім Менску, на вачах у ЦК КП(б)Б і Соўнаркома Беларусі, гарадскі совет і міліцыя штрафуюць сотні людзей без усялякіх падстаў. Начальнік 1-га аддзялення міліцыі Кавалёў разам з членам адміністрацыйнай камісіі горавета Ашчырэвічам за некалькі месяцаў незаконна аштрафаваў звыш 800 чалавек. Не адстае ад Кавалёва і начальнік 3-га аддзялення міліцыі Лаўрэноў.

Менскі гарадскі совет забывае аб патрэбах насельніцтва, пакідаючы многія дзмы без паітва. Па яго віне ўтвараецца чарга ў паліцэйскіх складах, выключна электрычнасць у цэлых кварталах. У рэстаранах будна і наўтульна Дзясяткі людзей, прыяджальных у горад, не могуць знайсці жылля, бо гэтыя заняткі пастаяннымі жыллямі.

Пры патуранні партыйных арганізацый у многіх раёнах выяўляючы работу сярэд калгасніцкай падлінаўі выкрываю і штрафам Папраўчым совейкім закон, мясцовыя ўлады адмаваюць ад калгаснікаў частку заработаных ім прадаўцаў. За першыя палітвну 1938 года ў Касцюковіцкім раёне адміністрацыйнай камісіяй было незаконна аштрафавана 365 чалавек. Напрыклад, 6 грамадзян былі аштрафаваны на 60 рублёў за тое, што паставілі коней ў не ўказаным месцы. Грубая парушэнні статута сельсаветаў маюць месца ў Асіпавіцкім раёне, Магілёўскай вобласці. У калгасе імя Кагановіча калі пачынаецца калгасніцкай аштрафаваны на 35 прадаўцаў, поўтаны жыта і 250 кілаграмаў саломы за тое, што не выконвалі ўказанняў старшыні калгаса.

У гэтым жа калгасе за мышч ў двайні вылічвалі ад трох да шасці сотых прадаўцаў. У Гродзенскім сельсаеве арганізавалі міжкалгасную цырульню і

спатэвалі з калгаснікаў за брыччю 0,3 прадаўцаў. За некалькі месяцаў цырульню зарабіў 900 прадаўцаў!

У Жыткавіцкім раёне практыкуецца злічч калгаснай зямлі ў арэнду. Калгас імя Будзёнага здаў у арэнду 5 гектараў зямлі. Злічч сенакосаў і зямлі ў арэнду аднаасобнікам і служачым — даволі распаўсюджаная з'ява і ў іншых раёнах рэспублікі.

Пракуроры і суддзі недастаткова энергічна змагаюцца з парушэннем савецкіх законаў, а часам проста астаюцца роўнадушнымі назглядальнікамі гэтых парушэнняў. У Аршанскім раёне за апошнія 4 месяцы 20 грамадзянам былі прад'яўлены неабгрунтаваны абвінавачванні. За першае паўгоддзе 1938 года было спынена каля 30 спраў па грамадзян, якім мясцовыя следчыя органы прад'яўлялі неабгрунтаваны абвінавачванні.

У Беларусі для правядзення любой кампаніі Соўнарком, абкомы, аблвыякамы рассялаюць на месцы сотні ўпаўнаважаных Скорзкіх і ўсюды гэтыя людзі падманваюць, абяцваюць раённым кіраўніком. У сваю чаргу райкомы камандуюць усе гэтыя ўласці ў партыі пракурораў, суддзяў, меліцыйскіх работнікаў Карысьць ад такіх камандыроваў невялікая, а нармальнаму абслугоўванню грамадзян у раённых установах гэтым зносіцца велькія шкода. Любоўскі райком, напрыклад, сарабаву паслаць на 10 дзён у вёску раёнага пракурора. Вядома, што Беларэзнікі райком выключыў з партыі пракурора Ліўшыца за адмаўленне выехаць у сельсовет у якасці ўпаўнаважанага. Толькі янаўна Ліўшыц быў адноўлен у партыі.

Незразумела абьявляюцца, з якой аллюсія па грубых скажэннях совейкіх эканаміст газеты «Звязда» і «Советская Белоруссия» гэтыя газеты за апошні час не выкрылі ні аднаго парупальніка совейкіх законаў.

Б. ЗОЛАТА.
(«Правда» 26 лістапада).

Жыццё Чырвонай Арміі МАЛАДЫ ПАЛІТРУК т. КАВАЛЁЎ

Разам з краінай соцыялізма раслі новыя людзі. Вырас і Якаў Кавалёў, радавы баян Чырвонай Арміі. Якаў Кавалёў выхадзец з сялянскай сям'і. Яго бацька Леон Кавалёў да рэвалюцыі жыў бедна. Ад малага да старога ў сям'і былі непісьменнымі, забітымі. Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя для Леона Кавалёва, як і для ўсіх сялян нашай радзімы, прынесла вялікае шчасце.

У беззастойнае назаўсёды канула мінулае праявілася жабрацкае сялянскае жыццё. Сялянства пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна моцна стала на шлях сацыялізма. З самага пачатку арганізацыі калгаса сям'я тав. Кавалёва ўступіла ў калгас. З першых жа дзён прабывання ў калгасе бацька і самы старэйшы сын, Якаў Кавалёў, паказвалі ўзоры арганізаваўцы і дысцыпліны ў калектыўнай працы.

Саме вялікае шчасце Леон Кавалёў здывае ў сваім жыцці, калі за голы совейкай уладзі яго сын Якаў атрымлівае спецыяльнасць жылбавода. Працуючы жылбаводам у калгасе, ён прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, уступае ў камсамол. Камсамол яго яшчэ больш уцягнуў у грамадскую работу.

У 1935 годзе яго ў калгасе выбіраюць камсоргам Якаў Кавалёў кіруе камсамольскай арганізацыяй Камсоргам ён працуе да ахмыду ў Чырвоную Армію. Стаўшы воінам рабоча-сялянскай дзяржавы, ён моцна ўдзельнічае за вучобу, за авалоданне ваеннай справы.

Камандаванне, партарганізацыя, камсамол дапамагалі яму, як і ўсім баянам, расці, любіць сваю краіну, любіць родную ленына-сталінскую партыю. Малады, энергічны баян, камсамалец Якаў Кавалёў рос і гартваўся, пралаўляў выключна здольнасці ў авалоданні баявой тэхнікі.

Служба ў роднай Чырвонай Арміі напачатку сэрца маладога баяна-камсомольца Якава Кавалёва радзіла і шчасце.

Адін раз камісар выклікаў да сябе тав. Кавалёва і прапанаваў яму пасаду памочніка палітрук Колькі было радасці за сябе і гордасці за сваю партыю! Тав. Кавалёў абяцаў а гонарам насіць гэты ганаровае званне. Праз некалькі дзён зачыталі агал: «Чырвонаармеец Кавалёў назначаны памочнікам палітрук».

Пачалося роўнастайнае, многаграннае жыццё памочніка палітрук. Работа новая, усяго-ж некалькі дзён навалі ён быў радыым баяном. Але гэта не перашкаджала яму правільна, па-большэйку ўважліва за вырашэнне вядч, паставіў перад кожным наместнікам і памочнікам палітрук. Дзясяткі пытанняў за вучобны дзень тав. Кавалёў атрымлівае ад байцоў. Вось да яго звярнуўся чырвонаармеец тав. Кісільца з такім пытаннем: дома ў яго захараў бацька, патрэбна дапамога Памочнік палітрук тав. Кавалёў равам а баяном напісаў і раённым арганізацыі і неўзабаве атрымаў адказ, што бацьку зрэбілі аперацию.

З кожным днём рос аўтарытэт памочніка палітрук. Чырвонаармеец прыходзіў да яго не толькі а асобістымі пытаннямі, але многа задавалі пытанні па палітычных тэмах. Тав. Кавалёў праводзіў вечары пытанні і адказаў. Чырвонаармеец тав. Залатароў задаў яму пытанне: «Ці б'ець розніца паміж дыялектычным матэрыялізмам і матэрыялістычнай дыялектыкай?», а чырвонаармеец тав. Раваўцаў задаў такое пытанне: «Вышчэ вы значае сазнанне чалавека, або сазнанне вымачае быццё?» і т. д. Пры дапамозе камісара тав. Кавалёў заўсёды даваў вычарпальныя адказы.

У 1938 г. тав. Кавалёў адзначае яшчэ адну радасную для сябе дату — яго партарганізацыя прыняла ў кандыдаты партыі.

Неўзабаве яго выбралі сакратаром камсамольскага бюро. Камсамольскай арганізацыя расла і загартоўвалася. Дастаткова сказаць тое, што за апошні чатыры месяцы камсамольскай арганізацыя вырасла на 62 камсомольцы. Ленінска-сталінскі камсамол вырасіў дзясяткі выдатнікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі.

Заветная мара юнага камсомольца — стаць камуністам і самаадана змагацца ў руды партыі за справу Леніна — Сталіна. І з гэтай задачай памочнік палітрук, сакратар камсомольскага бюро тав. Кавалёў выдатна справіўся. За 4 месяцы камсамольскай арганізацыя перадала 17 лепшых камсомольцаў—выдатнікаў вучобы ў партыю.

Восень 1938 года зноў прыносіць радасную вестку для ўчаствяга баяна, гэтым памочнікам палітрук, гэтым сакратарам камсомольскага бюро. У загадце па часці было записана: «Памочнік палітрук Кавалёў Якава Леонавіча назначыць палітычным кіраўніком. І так Якаў Кавалёў — палітрук магучай непераможнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі. Ён удзельнічаў у армію сталінскіх палітработнікаў, яму даварана вялікая і равам з тым адказная задача—самастойна выхоўваць байцоў і камандзіраў, вучыць іх марксізму-ленінізму.

Н. НЕХАЕЎ.

АРГАНІЗАЦЫЯ ЦЕПЛУЮ ЗІМОЎКУ ЖЫВЁЛЕ

РЭЧЫЦА. Перадвэй калгасы раёна ўзора падрыхтаваліся да зімоўкі жыцця. Зігончана адпленне кароўнікаў, коняшань, загатоўлена дастаткова колькасць кармоў. Але-ж такое становішча не ўсюды. Большасць калгасоў раёна да стойлага перыяда жыцця не падрыхтавалася.

У калгасе імя Фрунзе (старшыня тав. Гаравой) жыццё не забяспечана памішаннем. Не гатуе да зімы і калгас імя Калініна (старшыня тав. Калеснік). Частка калгаснай жылбы знаходзіцца пад адкрытым небам. У калгасе імя Дзяржынскага, Ровена, Слабодскага сельсавета, не адрамантаваны стрэхі кароўнікаў, у вокны не ўстаўлены шыбы. Такое-ж становішча ў калгасе імя Ежова, Дзямячоўскага сельсавета, «XX Кастрычнік», Валдарскага сельсавета, і ў іншых.

Норагі народа ў свой час многа нашкодзілі ў конягадоўлі. Аднак вынікі шкодніцтва да гэтага часу ліквідуюцца вельмі марудна. У радзе калгасоў і зараз працягваюцца яўна шкодніцкія дзеянні. У калгасе імя Фрунзе а-за дрэннага догляду коней абартвала 8 конематак; у калгасе імя Варашылава, Вышамірскага сельсавета, толькі за кастрычнік загінула двое коней і абартвала восем конематак. Гэта адбылося выключна па віне коняхаў і асобных ездавых. Падобныя факты маюць месца і ў радзе іншых калгасоў.

Факты сур'язныя, аднак з боку раённых арганізацый дасюль не прыняты адпаведныя меры, слаба ліквідуюцца вынікі шкодніцтва ў галіне жылбавоўлі.

Е. ПРУСАН.

КАЛГАСНІКІ ПРАДАЮЦЬ ХЛЕБ ДЗЯРЖАВЕ

МОЗЫР. (Нар. «Звязды»). Калгасы Палескай вобласці поўнаасцю разлічыліся з дзяржавай па хлебастаўках. Зараз вылаецца авансам хлеб на працягу. Лішкі атрыманага хлеба калгаснікі прадаюць дзяржаве.

У Парыжскім раёне за адзін дзень калгаснікамі прадана дзяржаве больш 50 тон хлеба. Старшыня калгаса «Лясная доля» Васіль Кліменка, брыгадзёры і некаторыя калгаснікі прадалі па

125 кілаграмаў. Калгаснікі гэтай сельсавета прадалі больш 15 тон хлеба, калгас «Сон вэг.» — 13 тон.

Калгаснікі сельсавета «Новае жыццё», Тураўскага раёна, у гэтым годзе атрымліваюць па 4 кілаграмаў хлеба на працягу. Зараз яны прадалі больш 12 тон збожжа. Калгаснікі Капаткевіцкага і Камарынскага раёнаў прадалі 330 тон.

С. БАЧУРА.

НОВЫЯ КАДРЫ ШОФЕРАЎ

ВАСІЛЕВІЧЫ. Днямі адбыўся выпуск новага атрада вадзіцеляў аўтамабіляў—курсантаў Васілевічэй лётатэхнічнай аўташколы. Курсы скончылі 126

чалавек. Выпускнікі накіраваны ў лётпрамгасы БССР для стажыроўкі, пасля чаго атрымаюць шоферскія правы.

НА ЗДЫМКУ (злева направа): тт. Каўбасюк, Ермаловіч, Казакоў, Гаўрылік прышлі ў М часці чырвонаармейцамі. Там яны пачылі сабе генеральную спецыяльнасць — сталі камандзірамі і палітработнікамі слаўнай Чырвонай Арміі. Фото П. Вальд і В. Друць.

КАЛАНІЯЛЬНЫЯ ДАМАГАННІ ГЕРМАНСКАГА ФАШЫЗМА

Заява Гітлера аб яго «міралюбі», зробленая ім пасля мюнхенскага змовару, на ўсе дзды абмырвалася уравану. Пра давай прасай Англіі і Францыі. Пра давай прасай Англіі і Францыі. Пра давай прасай Англіі і Францыі. Пра давай прасай Англіі і Францыі.

Жэйныя месяцы настойваць на новай перакройцы карты Цэнтральнай і Паўднёвай. Усходняй Еўропы. Але гэта даўка не значыць, што імперыялісты прайшлі Германіі не будучы прад'яўляць актыўнасці і ў іншых пытаннях сваёй абшарнай захватчыцкай праграмы. Наадварот, скарыстоўваючы падатлівасць паслужлівых урадаў Англіі і Францыі, фашысцкая Германія абіна выступае амаль з ультыматывымі патрабаваннямі задавальнення яе каланіяльных дамагаўняў.

Было адсвяткавана яго саміздэцігоддзе. Ушанаванне ёна было скарыстан вольмі шырока ў мэтах прапаганды заворту калоній.

Антыфашысцкая газета «Парызэр Тагесцітунг» паведала янаўна, што кампанія, разгарнуўшаяся ў Германіі за зварот калоній, а вялікай старшыня была падрыхтавана ў Берхтэсгадэ (рэзідэнцыя Гітлера). Там жа была наменана і арганізавана зварот у Германіі перасовачная выстаўка аб «багаццях» былых германскіх калоній.

Пачынаючы з сярэдзіны кастрычніка гэтага года, германская фашысцкая прэса з дня ў дзень прысвечвае каланіяльным пытанню цэлы рад артыкулаў. Веламіцца пана Гебелса мабілюе ўсё, каб даказаць Англіі і Францыі, што патрабаванні Германіі аб прадстаўленні ёй калоній праявіліся самімі «мірнымі» меркаваннямі. Фашысцкая газета «Дэйчэ альтэмайне Цейтунг» абнаваўча агітвал і прапагандаваў, што яны ў часе усюветнай вайны парушылі паклонненне ў Германіі аб нераспаўсюджанні вайны на Еўропу, у выпадку ўзнікнення яе ў Еўропе». Разьязаны аўтар мае нагласна сцвярджаць, што Гітлер, атрымаўшы калоніі, не будзе ствараць там баз авіятранска і марскога флота, бо гэта адзначала-б парушэнне прынцыпаў «сваабытэрый» германскага фашызма.

Гэта наскрозь хлуслівае аргументацыя хіба можа пераканаць толькі Чамберлена і лорда Пілмута, якія прабуюць не заўважыць, як германскі фашызм разам са сваім італьянскім сяюзнікам мабілюе інер ужо старыя і дзішпел у Іспанію. Марока для баўратыя в германію іспанскага народа і пераўравае Іспанскае Марока ва ўзброены лагер для надыходзячых вайны з Англіяй і Францыяй за перадаць каланіяльных уладанняў.

Фашысцкая прэса ўсёляк падкрэслівае дагаворанасць Гітлера з Чамберленам аб прадстаўленні Германіі калоній. «Франкфуртэр Цейтунг» паведала, што Чамберлен абяцаў Гітлеру ў часе іх спаткання ў Голсбергу або вярнуць яму быўшыя германскія калоніі, або прадаставіць іншыя роўнаценныя калоніі. Гітлер жа ў адказ на гэта абмежаваў абяцаннем задовольніцца гэтым і больш не высюць новых патрабаванняў аб перакройцы карты каланіяльнага свету.

Гэта-ж газета, захлэбваючыся ад радасці, паведала, што паміж Лонданам і Парыжам ужо вялічча перагаворы аб задовольненні германскіх каланіяльных патрабаванняў, шляхам прадстаўлення ёй Того і Камеруна, часткі Партугальскай Усходняй Афрыкі, белгійскага Конго і Таганіаі.

Германскі фашызм, выступаючы з патрабаваннямі аб звароце яму калоній, прыбагае нават да опамыланню на такія мала падыходзячыя да яго пзыяцы, як «гонар» і «права».

Фашысцкая газета «Кельнішэ Цейтунг» янаўна заявіла: «Для Германіі зворот не калоній — гэта ў першую чаргу пытанне гонару і права». Справа з фашызмам па пытаннях «гонару і права» — справа беспяслодная. У імя гэтых паняццяў Гітлер захчыў Аўстрыю і Судэцкую вобласць Чэхаславакіі і ў імя іх жа заўтра патрабуе далучэння да Германіі краін Паўднёва-Усходняй Еўропы.

Уваскрашае таксама фашысцкая прэса і істакаваную аргументацыю аб «перанаселенасці» і «беднасці» Германіі. На Нюрнбергскім зборышчы ў верасні гэтага года Герынг нават прабаўваў тлумачыць уладненне прымусова працы ў Германіі і авеліччэнне рабочых дня аўстунасцю ў яе калоніі.

га-штурманіка, дастаткова ўказаць на такія бесспрэчныя даныя. Германія ўзвысіла да імперыялістычнай вайны з сваіх калоній усюго толькі 3,5 проц. патрэбнай карчы сыравіны і 0,5 проц. патрэбнай харчовай прадукцыі. Становішча былых калоній Германіі з таго часу мала змянілася.

Прыводзячы довады аб «перанаселенасці» Германіі і «патрэбы» ў калоніях, які месца для перасялення «збытчаннага» насельніцтва, фашысцкі аўтар таксама рашуча ігнаруе гістарычныя факты. Да мінулай імперыялістычнай вайны Германія, як каланіяльная імперыя, існавала каля 30 год. І за гэты час яна адолела пасяліць у сваіх былых калоніях усюго толькі 24 тысячы немцаў. Прычым з іх паловы падала на ваенныя гарнізоны і другую палову складалі немцы шпіёны, правядзеныя разведвальную работу ў суседніх англійскіх, французскіх і бельгіійскіх калоніях.

Аб сапраўдныя намеры германскага фашызма ў каланіяльных пытаннях можна даведацца з іншай фашысцкай крыніцы. Гутарка Ідэе аб брашуры па каланіяльным пытанню, вышаўшай у Германіі ў 1935 годзе і абіна ўжо ашчэнае ракламіруемай. У ёй даслоўна сказана: «Нават, калі Германія атрымае поўнае задовольненне ў адносінах сваіх былых калоній, тэрытарыяльнае пытанне гэтым не будзе вырашана. Германія мае намер расшырыць сваю каланіяльную імперыю ў параўнанні з тым, якой яна была ў 1914 годзе».

Германскі фашызм ставіць пытанне аб новым перададзе свету і прэтэндуе на лівяную долю імперыяльных каланіяльных уладанняў Англіі, Францыі, Бельгіі, Галандыі і іншых краін. Невядома, фашысцкая прэса столькі ўвагі аддае Брытанскай Індыі і іншым англійскім калоніям і старанна даказвае, што англійцае-дрэнныя каланізатары, бо яны яшчэ далёка не скарыстоўваюць усіх багаццяў сваіх калоній».

Газета «Парызэр Тагесцітунг» правільна дзямі пісала: «Гаспадарчыя ар-

гументацыя Германіі ў карысць звароту ёй вёлоўнай краіне хістка. «Трацыя імперыя» праследуе, вядома, у першую чаргу стратэгічныя мэты. Яна хоча зрабіць немагчымай мабілізацыю французскіх сіл у Афрыцы. Яна спадзяецца а дапамогай Італіі «традыцыйнае» пераможнае шэсціе праз Афрыку і стварыць «воєс Камеруна-Гвінеі».

Да гэтага трэба дадаць, што Германія ўжо абіна фактычна гаспадарыць на надзвычайных і страцічых адносінах пунктах (Канарскія астрывы, Біскаговы астрывы, Іспанскае Марока), і гэта бесспрэчна ўжо старае сур'язнае пытанне для каланіяльных уладанняў Англіі, Францыі і асобліва гэтых краін, як Португалія і Бельгія.

Але ў геліччэ на гэта Чамберлен накіраваў у Берлін генерала Піру, міністра абароны Паўднёва-Афрыканскага Саюза, для перагавораў з Гітлерам. Орган-жа Чамберлена «Дэйлі Экспрэс», старожыць услужыць Гітлеру, піша: «Мы павінны агадзіцца з тым, што імперыялісты размеркаванне калоній у Афрыцы недапушчальна».

Гандаль аб калоніях, які гэтыя Англія з правіламі імперыялістычнай Германіі, распынае фашысцкі агрэсару Англіі, неапакочыцца за сваю тэрыторыю, думала акупіцца ад Гітлера Аўстрыяй і Судэцкай вобласцю. Трэба меркаваць, што Імэна ў такім напрамку будзе і сёння вырашацца пытанне аб калоніях.

Але чы-б тэрыторыі Англія не афаравала германскаму фашызму, за патуранне Гітлеру ў каланіяльным пытанні будзе ў канчатковым выніку распадацца сама-ж Англія.

І гэта пачынаюць разумець найбольш дальнабачныя прадстаўнікі кансерватыўнай партыі, якія адкрыта выступалі супроць змовару з Гітлерам па каланіяльным пытанню.

Сапраўдныя прыхільнікі міру выступаюць сёння рашуча супроць палітыкі ўстапух Гітлеру ў каланіяльным пытанні, гэта значыць супроць палітыкі, якая салдзейнічае далейшаму разьязванню човай імперыялістычнай вайны.

М. КАЧАЎ.

